

КОНЦЕПЦИЯ

**ЗА РАБОТА
КАТО
АДМИНИСТРАТИВЕН РЪКОВОДИТЕЛ**

**изготвена от
ЯНКО ВЕНЦИСЛАВОВ ЧАВЕЕВ
АДМИНИСТРАТИВЕН РЪКОВОДИТЕЛ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РАЙОНЕН СЪД – САМОКОВ**

**КАНДИДАТ ЗА ДЛЪЖНОСТТА
АДМИНИСТРАТИВЕН РЪКОВОДИТЕЛ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РАЙОНЕН СЪД – САМОКОВ**

**ГР. САМОКОВ
м. декември 2019 г.**

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

Представям на Вашето внимание своята концепция за работата ми като административен ръководител – председател на Районен съд – Самоков и се надявам тя достатъчно ясно и конкретно да отразява мотивацията ми за заемането на тази длъжност, както и адекватно да очертае анализ и оценка на състоянието на съда, неговите проблеми и достижения и виждането ми за бъдещите цели на административното му управление, без да бъде прекомерно натоварена със статистически данни.

Лична мотивация за заемане на длъжността.

Първите си стъпки в съдийската професия извървях като младши съдия в Софийския окръжен съд. Професионалните си умения и авторитет на районен съдия изградих в Районен съд – Самоков. В този съд срещнах доверие, уважение и откритост, чрез които понятията отговорност, независимост и колегиалност придобиха за мен онези конкретни измерения, които ми позволиха да посрещам професионалните предизвикателства и натовареност с дисциплина и позитивизъм и да натрупам ценен професионален опит при разглеждане и решаване на дела от най-разнообразно естество и сложност. Атмосферата на диалогичност в съда, в който по традиция председателят не е началник на съдиите, а е пръв между равни, са ми позволявали да бъда близо до естеството на административните въпроси още като районен съдия преди реално да нося отговорност за тяхното решаване. В този смисъл аз дължа професионалното си, а и личностно развитие на Районен съд – Самоков и преди пет години поех отговорността да бъда негов председател.

Встъпих в тази длъжност с ясното съзнание, че дейността по административно ръководство на съда значително ще разшири обема на дотогавашните ми задължения като районен съдия и започнах да я изпълнявам с убеждението, че една от най-съществените ми лични цели следва да бъде оптималното съчетание на съдийската и административната ми работа, защото negliжирането на който и да е от тези аспекти на специфичната функция на председателя на съда неминуемо би довело до загуба на авторитет и доверие, както пред органа, който ме е избрал на тази длъжност, така и сред колегите ми и в обществото. Имам основание да смятам, че не изгубих професионалния си усет и афинитет към дейността си като съдия, както и че утвърдих в дух на приемственост индивидуално и внимателно отношение към разрешаването на всеки един проблем на съда от административно естество. Считаю, че имам принос за утвърждаване на обществения

авторитет на Районен съд – Самоков и за укрепване на административния му капацитет. Това невинаги е било лесно, а и нямам илюзии, че всичко набелязано е постигнато. Не считам и за притеснително тези думи да звучат като равносметка за изминалия ми мандат, защото тя е неизбежна при изтичането му, независимо дали той ще бъде последван от втори такъв.

И ако личните аспекти на всяка равносметка са до голяма степен субективни и са предимно насочени с поглед назад във времето, те могат да заемат място в настоящото изложение само ако са потвърдени от визия за бъдещето, включително и обективизирана в позиция на моите колеги съдии в Районен съд – Самоков, на които вярвам и за които смятам, че са необходимата опора за доброто име и авторитета на съда.

На 29 ноември 2019 г. Общото събрание на съдиите в Районен съд – Самоков реши да предложи на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет назначаването ми за втори мандат за административен ръководител на съда. Това са съдиите, които ежедневно осъществяват правосъдната функция на съда и изграждат неговия облик, които носят своята отговорност пред закона независимо от житейските си трудности и – не на последно място – които са понасяли ефекта от някои непопулярни административни решения в рамките на мандата ми. Затова считам позицията им не само за признание за досегашната ми дейност, а и за една искрена и неподправена подкрепа, която заема съществено място в мотивацията ми да се кандидатирам за заемане на длъжността председател на съда за още един мандат. Доверието в едни колегиални и почтени служебни отношения е онзи фактор, който катализира амбицията ми Районен съд – Самоков да се превърне в едно още по-добро и модерно средище на правосъдието, в което обществените очаквания за върховенство на закона и за справедливост ще бъдат оправдани.

Анализ и оценка на състоянието на Районен съд – Самоков

1. Обща информация.

Съдебният район на съда обхваща цялата територия на Община Самоков с изключение на селата Гуцал и Марица и техните землища. Община Самоков е с преобладаващ планински и полупланински релеф и е най-голямата по територия и население община в Софийска област. В съдебния район на РС – Самоков попадат град Самоков и землището му, 22 села в Община Самоков (няколко от които с население над 1000 души) и землищата им, а така също курортен комплекс „Боровец“, курортен комплекс „Мальовица“, част от Национален парк „Рила“, Белчинските минерални бани и няколко вилни зони. Тези обстоятелства са само обобщение на значението на редицата социално-

икономически, демографски, културно-просветни и исторически фактори за спецификата на съдебния район на РС – Самоков, която намира отражение и в различните аспекти на неговата дейност.

2. Кадрова обезпеченост.

Понастоящем щатът на РС – Самоков се състои от председател, четирима съдии, един държавен съдебен изпълнител, един съдия по вписванията, 18 съдебни служители и 1/2 щатна бройка за системен администратор.

Всички съдийски длъжности са заети. Съдиите са с продължителен стаж и притежават богат професионален опит. Двама от тях са с ранг „съдия във ВКС и ВАС”, а трима – с ранг „съдия в АС”.

В различни периоди съдии от РС – Самоков са били командирани в други органи на съдебната власт. Поради това, а и предвид обстоятелството, че и понастоящем един съдия от РС – Самоков изпълнява служебните си задължения в друг съд по силата на командироване, в последните 5 години съдът работи в непълен състав от съдии.

Отношението ми към института на командироването не е отрицателно, а и не считам, че може изначално да се приеме, че то е равнозначно на нерегламентирано кариерно израстване. Становището на прекия административен ръководител по чл. 227, ал. 7 от ЗСВ следва да намери баланса между временната служебна необходимост в друг съд, на който командироването е призвано да отговори и действителната натовареност на съда, от който съдията би бил командирован. Намирането на този баланс е в основата на постигане на целта на закона, установяващ този правен институт. Съвсем отделен е въпросът, че дебатът в професионалната общност относно значението на командироването и неговото прилагане не би бил така остър при едно регулярно, ритмично и облекчено провеждане на процедури за преместване и на конкурси за повишаване във всички нива на съдебната система, както и за първоначално назначаване в районните, окръжните и административните съдилища. Намирам, че действащите понастоящем разпоредби на ЗСВ са благоприятни за това, но е необходимо време, за да дадат резултати в тази насока.

Длъжността на съдия по вписванията вече е заета от титуляр въз основа на наскоро проведен конкурс по ЗСВ. Държавният съдебен изпълнител изпълнява тази длъжност въз основа на сключен с МП трудов договор със срок до заемане на длъжността чрез конкурс. Считаю, че в интерес на добрата организация на работата в съда като цяло е да бъде заета както длъжността „държавен съдебен изпълнител”, така и длъжността „съдия по вписванията”. В последните няколко години и съвсем доскоро по различни причини това не бе така и в продължителни периоди възникваше необходимост от съвместяване на

изпълнението на функциите на двете длъжности от едно лице, а в някои случаи – и от районните съдии. Въпреки повишаването на интензитета на работата, съдиите и държавният съдебен изпълнител, респективно съдията по вписванията в конкретните периоди, с общи усилия и взаимно разбирателство не допуснаха този кадрови проблем да се отрази негативно на работата на съответните служби.

Понастоящем всички длъжности за съдебни служители в РС – Самоков са заети с изключение на ½ щатна бройка за системен администратор.

През 2017 г. с решение на ВСС щатната численост на съда бе увеличена с 1 щатна бройка за длъжността „съдебен деловодител” и със заемането ѝ бе намерен адекватен отговор на една дългогодишна служебна необходимост.

Поради пенсиониране на съдебни служители в последните няколко години съставът на съдебната администрация се обнови и до голяма степен се подмлади, а административният капацитет на съда бе съхранен при спазване на принципа на приемственост. Съдебните служители са мотивирани, притежават необходимото образование и квалификация и изпълняват служебните си задължения в атмосфера на сътрудничество и взаимно разбиране. В съответствие с Правилника за администрацията в съдилищата (ПАС) редица функции на звена от общата и специализираната администрация са възложени на определени съдебни служители, заемащи други длъжности. Това ми дава основание да оценя съдебната администрация в РС – Самоков като компактна, компетентна и отговорна.

След изразено от ВСС съгласие функциите на системен администратор се изпълняват от лице, чиито задачи се възлагат с граждански договор. Поради крайната недостатъчност на служебните помещения, ползвани от РС – Самоков към настоящия момент не е възможно в сградата на съда да се устрои работно място за съдебен служител, който да заеме щата за системен администратор, но считам, че при прилагане на един комплексен подход по въпроси, които ще бъдат изложени по-долу, е възможно в обозримо бъдеще и тази длъжност да бъде заета.

3. Разглеждане на делата.

Всички съдии в РС – Самоков разглеждат както граждански, така и наказателни дела като в съда не са обособени отделения. Съгласно чл. 79, ал. 2, т. 4 от ЗСВ създаването на отделения и определянето на тяхната специализация по материя е от компетентността на Общото събрание на съдиите в районния съд. До настоящия момент никой от съдиите в РС – Самоков не е поставял на обсъждане пред Общото събрание необходимостта от създаването на отделения в съда. Независимо от това и тъй като съм в непрекъснат диалог с колегите ми

съдии, бих си позволил да обобща неформалните ни разговори по този въпрос, който напоследък придобива актуалност, макар и в друг аспект, като изразя общата ни позиция, че в РС – Самоков не се налага обособяване на отделения и тяхната специализация по материя.

Причините за това са до голяма степен обективни. Броят на съдиите не е голям, а и несъразмерността между броя на постъпващите граждански и наказателни дела е трайна и би довела до неравномерна индивидуална натовареност на съдиите. При такива условия постигането на относително изравняване на натовареността им би било предпоставено от редица компромиси с принципа на специализация, например – разпределяне на частни граждански дела и на съдии от наказателното отделение; в случаите на ползване на отпуск от съдия от съответното отделение – разпределяне и на съдии от другото отделение на дела от материята на това отделение, по които са установени кратки процесуални срокове, а така също – възлагане и на тях на администрирането на текущия доклад по дела от тази материя.

Тези примери не са абстрактно-казуистични, те отразяват действителността и илюстрират потенциалните рискове една евентуална специализация на съдиите в РС – Самоков да се превърне в самоцел и формалност, а съществуващата добра организация на работата – да се компрометира. Не бих приел, че подобно виждане е израз на ирационален консерватизъм. Професионалното израстване на съдията има далеч не само кариерни аспекти, а е съществено свързано и с поддържане и обогатяване на правните му знания и професионални умения в широк кръг от базови области на правото. В този смисъл районен съдия, който разглежда и решава както граждански, така и наказателни дела, не следва да бъде възприеман по дефиниция като „мирови съдия” в разпространения пренебрежителен контекст на това понятие, дискредитиращ правните му познания. Процесуалните умения на районния съдия да води граждански и наказателни дела и способността му своевременно да съобразява при вземането на решение смисъла и значението на съществено различни по тяхното естество материално-правни институти, са отлични предпоставки за ежедневно развитие на професионалните му качества и издигат съдийския му авторитет в обществото. Това, наред с всичко друго, поддържа близостта на районния съдия до широка палитра от правна материя, както и професионалната му пригодност при евентуално повишаване в длъжност да работи пълноценно и без съществени сътресения в по-горна съдебна инстанция, където специализацията е неминувема и обективно необходима. Разбира се, това становище по никакъв начин не следва да се възприема като отрицание на специализацията и ни най-малко като опит за противопоставяне с онези районни съдилища в страната, в които спецификите на работата и необходимостта от добрата ѝ организация, са я наложили.

Постъпващите в РС – Самоков дела без изключение се разпределят на съдии-докладчици от председателя на съда, а в негово отсъствие – от съдия, определен с негова заповед, по реда на тяхното постъпване чрез Централизираната система за разпределение на дела (ЦСРД).

В съда са утвърдени „Вътрешни правила за разпределяне на делата на принципа на случайния подбор в РС – Самоков“, които регламентират детайлите в дейността по разпределение на делата чрез ЦСРД; случаите, в които при разпределяне на делата се използват опциите „Ръчно“ и „Дежурни“; правилата за изключване на съдии от избор като възможни докладчици по делата в случай на ползване на отпуск; механизмът, по който се прилагат предоставените от софтуерния продукт възможности за изравняване на натовареността на съдиите с постъпления по отделни групи дела след завръщането им от отпуск или в други конкретно установени случаи. С цел избягване на всякакви подозрения за възможно предопределяне на избор на „предпочитан“ съдия-докладчик, Правилата изключват възможност за разпределяне на граждански и частни граждански дела по дежурство, с изключение разбира се на частните граждански дела, образувани по искания за разкриване на банкова тайна, за произнасяне по които законът установява 24-часов срок от постъпването им. Този принцип е стриктно спазван, независимо че е редно да отбележа, че по отношение на никой от колегите ми не е възниквало съмнение да се ползва с репутацията на „предпочитан“ докладчик, нито са констатирани конкретни действия на страни по делата относно образуване на делата, насочени към постигане на ефект от такова предпочитание.

През последните 5 години въз основа на решения на Общото събрание на съдиите в РС – Самоков натовареността на всички съдии, в това число и на председателя, по всички групи дела е 100 процента. Никога не съм възприемал този процент на моята натовареност като бреме или несправедливост, нито съм изпитвал желание административната ми длъжност да ми осигури криворазбран комфорт при разпределението на делата, напротив – за мен винаги е било чест и професионално удовлетворение да бъда районен съдия наравно с колегите ми, от чиято работа съм респектиран и вдъхновен. Не възнамерявам и в бъдеще, дори и да има административно-организационна възможност за това, да инициирам или да приема по-нисък процент на натовареността си по всички групи дела. Що се отнася до диференциацията на делата в групи при тяхното разпределяне, намирам, че тя е достатъчно детайлна и има важно значение за да се гарантира равномерно натоварване на съдиите с дела от различни видове.

През 2018 г. в РС – Самоков са новопостъпили 2030 дела, от които 1399 граждански дела и 631 наказателни дела, като общият брой на подлежащите на разглеждане дела пред този период в съда е 2352 дела,

от които 1595 граждански дела и 757 наказателни дела. Свършени са общо 1925 дела /82 % от общия брой дела за разглеждане/, от които 1345 граждански дела /84 % от общия брой граждански дела за разглеждане/ и 580 наказателни дела /77 % от общия брой наказателни дела за разглеждане/. В тримесечен срок са свършени общо 1637 дела, от които 1233 граждански дела и 404 наказателни дела. Така в 3-месечен срок са свършени около 92 % от всички свършени граждански дела и около 70 % от всички свършени наказателни дела.

Натовареността по щат към делата за разглеждане е 39,20 дела месечно, а към свършените дела – 32,08 дела месечно. Тези показатели са твърде близки до средната за районните съдилища натовареност по щат към делата за разглеждане и към свършените дела съгласно приетия от Съдийската колегия на ВСС Анализ на натовареността на съдилищата през 2018 г.

През цялата отчетна 2018 г. РС – Самоков е работел в намален състав от съдии. Действителната натовареност на съдиите към делата за разглеждане е 53,45 дела месечно, а към свършените дела – 43,75 дела месечно.

По данни от Доклада за дейността на Софийския окръжен съд и районните съдилища в съдебния район за 2018 г.; от преминалите инстанционен контрол в този период 180 съдебни акта, постановени от съдиите от РС – Самоков, 128 броя /или 71 %/ са потвърдени, изменени са 8 броя, а са отменени 44 броя.

Разбира се, доста по-подробни статистически данни за дейността на РС – Самоков са общодостъпни както за 2018 г., така и за предходни години, като към селективната им интерпретация винаги може да бъде отправен упрек за тенденциозност. Позволих си да изложа само най-синтезирания им изглед за последната приключила отчетна година единствено за целите на необходимия анализ и оценка на състоянието на РС – Самоков, доколкото те могат да служат на най-общ преглед на тенденциите относно броя и структурата на разглежданите в съда дела и свързаните с това основни изводи.

В последните няколко години бележи ръст процентът на свършените граждански и наказателни дела от общия брой дела за разглеждане от съответния вид, както и процентът на свършени в 3-месечен срок граждански и наказателни дела от броя на свършените дела от съответния вид. За сравнение: през 2015 г. в 3-месечен срок са свършени 83 % от свършените граждански дела, а през 2018 г. – 92 %; през 2015 г. в 3-месечен срок са свършени 53 % от свършените наказателни дела, а през 2018 г. – 70 %. Тук е мястото да се отбележи, че ръстът на дела на свършените в 3-месечен срок граждански дела от общия брой свършени такива не може да се отдаде единствено на високия процент заповедни производства и други т. нар. „бързоликвидни” дела. През 2017 г. делът на заповедните производства

от общия брой граждански дела за разглеждане е бил 66 %, като тогава в 3-месечен срок са били свършени 91 % от всички свършени граждански дела, докато през 2018 г. заповедните производства са по-малък процент от всички граждански дела за разглеждане (59 %), но в 3-месечен срок са свършени 92 % от всички свършени граждански дела. Това показва, че съдиите в РС – Самоков продължават да полагат целенасочени усилия за срочно приключване не само на бързоликвидните дела, а и на останалите граждански дела с по-значима фактическа и правна сложност. Действително, процентът на свършените граждански дела от общия брой граждански дела за разглеждане е с няколко процентни пункта по-нисък през 2018 г. в сравнение с 2017 г., но в тази връзка е необходимо да се посочи, че в резултат на измененията и допълненията в ГПК (обн. ДВ, бр. 86/2017 г.) съществено се увеличиха исковете за установяване на вземания – предмет на издадена заповед за изпълнение и по тях доста често времетраенето от образуване на делото до насрочването му чувствително се удължава предвид необходимостта от назначаване на особен представител на ответника при законоустановените предпоставки за това.

Що се касае до наказателните дела, провеждането на разпоредително заседание по НОХД, внесени по обвинителен акт не може да се пренебрегне като фактор, който се отразява на процента свършени наказателни дела от общия брой наказателни дела за разглеждане. Разглеждането пък на АНД по жалби срещу наказателни постановления е свързано с призоваване като свидетели на служители на различни административни органи със седалища извън гр. Самоков, които нерядко не се явяват по най-разнообразни причини (напускане на длъжността, която са заемали, което поражда необходимост от издирване на адрес, от който да бъдат призовани; ползване на различни видове отпуск, служебни ангажименти, в т. ч. и по дела в други съдилища и т. н.) и това води до отлагане на делата.

Независимо от всичко изложено считам, че съдиите в РС – Самоков имат необходимия потенциал да подобрят още повече показателите за срочното приключване както на гражданските, така и на наказателните дела.

РС – Самоков не прави изключение от общото за районните съдилища намаление на постъпилите дела през 2018 г. в сравнение с предходната 2017 г., нито от общата тенденция за ръст на постъпилите през 2018 г. дела в сравнение с 2015 г. и с 2016 г. В този смисъл броят на постъпилите дела през 2017 г. не би могъл да бъде определен като единствена основа за всякакви бъдещи анализи относно тенденциите за изменението на този брой, а е по-скоро едно характерно изключение, илюстриращо влиянието на законодателни и социално-икономически фактори върху броя постъпили дела. Във връзка с това бих отбелязал

наблюденията си, че общественото обсъждане през 2017 г. на измененията и допълненията в ГПК (обн. ДВ, бр. 86/2017 г.) сякаш стимулира редица кредитори масово да подават заявления за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 и чл. 417 от ГПК, които да бъдат разгледани преди влизане в сила на тези изменения. С оглед прозрачността на законодателния процес тази дейност не може да търпи упрек, но тя е показателна за влиянието дори и на косвено действащи фактори за увеличаването на броя на постъпващи дела от определен вид в даден период. Затова съдилищата следва да притежават достатъчни кадрови, материални и технически ресурси, за да посрещнат адекватно подобни чувствителни увеличения в броя на постъпващите дела, а не да функционират на „санитарния минимум“ на такива ресурси. Смятам, че благодарение на своята отговорност и всеотдайност, съдиите в РС – Самоков, отговориха на висота с резултатите от работата си през 2017 г. на вече посоченото увеличение на делата през тази отчетна година, още повече че, макар и в няколко месеца от нея, съдът работи в състав само от трима съдии.

През 2015 г. Инспекторатът към Висшия съдебен съвет извърши комплексни планови проверки по граждански дела, както и по наказателни дела в РС – Самоков. Обективизираните в съответните актове констатации на ИВСС послужиха като основа за предприемане на редица конкретни мерки за оптимизация на работата при разглеждане на делата, а препоръките бяха изцяло изпълнени. Съдиите в РС – Самоков посрещнаха с чувство на отговорност взетите в изпълнение на тези препоръки дисциплиниращи мерки относно спазването на сроковете за постановяване на съдебни актове и по мое мнение те се отразиха изцяло благоприятно на работата на съда.

4. Административна и финансова дейност.

В съответствие с ПАС функциите на административен секретар в РС – Самоков са възложени на съдебен служител, заемащ длъжността „служител „Човешки ресурси““. През първата половина на 2015 г. се постави началото на трайно излизане от проблемна ситуация, свързана с ползван дотогава продължителен отпуск по болест на заемащия тази длъжност съдебен служител. Поради неговото пенсиониране на тази длъжност бе преназначен най-опитният съдебен служител, който със своя авторитет, почтеност и трудолюбие безспорно допринесе за утвърждаване на много добра работна атмосфера, а изпълнението на функциите му по непосредствена организация, координация и контрол на останалите административни звена изиграха съществена роля за постигане на приемственост и концентрация в ежедневната работа. Поради пенсионирането и на този съдебен служител от средата на 2019 г. на длъжността е преназначен значително по-млад, но опитен и компетентен съдебен служител с висше образование и високо ниво на

дигитални умения, чийто организационни качества и вдъхновеност за навлизане в общата административна работа вече дават конкретни практически резултати.

В съда е въведена и се прилага системата за предварителен, текущ и последващ контрол при поемане на задължения и извършване на разходи на бюджетни средства, в това число и чрез осъществяване на тези дейности въз основа на т. нар. „двоен подпис“. Адекватното планиране на разходите и осъществяването им при спазване на разумни икономии има за резултат традиционно през годините ненадвишаване на средствата, отпуснати за издръжка по бюджета на съда.

В изпълнение на годишния план за дейността по вътрешен одит на дирекция „Вътрешен одит“ във Висшия съдебен съвет през 2018 г. в Районен съд – Самоков бе извършен одитен ангажимент за даване на увереност, при цели и обхват на ангажимента в рамките на утвърдения годишен план. Препоръките по приетия за окончателен одитен доклад са изцяло изпълнени.

5. Техническа обезпеченост и сграден фонд.

Всички работни места са оборудвани с компютърни конфигурации, най-голямата част от които са предоставени на РС – Самоков от ВСС през 2016 г. и 2017 г. за подмяна на морално и технически остарели компютърни конфигурации. Належаща е необходимостта от осъвременяване на звуковъзпроизвеждащия софтуер за работните места на съдебните секретари.

Използването на квалифициран електронен подпис вече намира място при осъществяване на редица дейности на съда – обща административна дейност, съдебно изпълнение, извършване на справки в Информационната система на НАП за регистрираните трудови договори с оглед приложението на чл. 47, ал. 3 от ГПК и др.

От 2016 г. до настоящия момент електронната деловодна обработка на съдебните дела се осъществява чрез системата „САС Съдебно деловодство“. Съдебните служители бързо настроиха работата си към този софтуер, чийто потребителски интерфейс бе изцяло нов спрямо предходно използваната „Система за управление на съдебните дела“ и усвоиха функционалностите на новата система при спазване на принципите на вярно, точно и пълно отразяване на работата на съда в нея. За нуждите на съдебно-изпълнителната служба се използва отделна електронна деловодна система.

Съдът има интернет страница, на която е осигурено незабавното публикуване на съдебните актове. През месец ноември 2019 г. съгласно решенията на ВСС бяха предприети необходимите действия за поетапен преход към функциониране на новата интернет страница на съда.

РС – Самоков се помещава в построена през 40-те години на XX в. монолитна сграда – публична държавна собственост, която е газоснабдена и отчасти топлоизолирана поради монтиране на съвременни дограма и стъклопакети на всички прозорци. Газовата отоплителна инсталация и нейната експлоатация съответстват на всички нормативни изисквания. Помещенията, които ползва съдът в тази сграда, са крайно недостатъчни по брой и площ за осигуряване на нормална работна среда на съдиите и съдебните служители и на нормална организация на работата.

В края на 2018 г. се предприеха мерки за адаптиране и преустройство на подходящо помещение в сградата на РС – Самоков с цел преместване на значителна част от архива на съда от подпокривното пространство.

В края на 2019 г. се извърши реновиране и модернизация на достъпните за външни посетители на сградата сервизни помещения.

Достижения и проблеми в досегашната дейност на Районен съд – Самоков

Изложението в предходния раздел позволява да бъдат открити следните основни достижения в досегашната дейност на РС – Самоков.

Считам, че трайно се утвърди мястото на съда в обществото като средище на правосъдието на територията на съдебния район. Публичният образ на съда не е белязан от скандали, интриги и съмнения за корупция. В съда правораздават авторитетни съдии с добро име, богат опит и отлични професионални познания, като резултатите от инстанционния контрол на постановените от тях съдебни актове са повече от добри. Високото ниво на етика и почтеност в колегиалните служебни взаимоотношения между съдиите, съдията по вписванията и държавния съдебен изпълнител очертава една традиционна атмосфера на взаимно уважение и доверие, която има съществен принос за адекватно и съвестно изпълнение на служебните им задължения при висока индивидуална натовареност. На отношенията между съдиите и съдебните служители са чужди административният произвол, арогантността и толерирането или игнорирането на основата на лични отношения. Съзнавам, че от решаващо значение за тази отлична работна атмосфера са най-вече индивидуалните качества на членовете на този колектив, но административното ръководство на съда традиционно е полагало усилия да я подкрепи с индивидуален подход и да я обогати, утвърждавайки принципа на диалогичност – както при дискусии по практически проблеми на правоприлагането, така и при обсъждане на въпроси от по-общо административно естество.

Трайно повишен е интересът на обществеността в гр. Самоков към дейността на съда. Приятно съм изненадан, но не и учуден, че в последните две години дори и извън датите, определени за „Ден на отворените врати“, ученици от гимназиалните класове на училищата в град Самоков и техни преподаватели активно участват в срещи със съдиите, поставят зрели въпроси, подлагат на критичен анализ на получените отговори и оживено участват в дискусии по интересуващите ги теми от областта на правосъдието.

В по-конкретен план – административният капацитет на съда е съхранен и има всички предпоставки да бъде значително подобрен. Пенсионирването на опитни съдебни служители не постави съда в административен колапс, а при условията на един плавен преход между поколенията се осигури приемственост и възможност по-младите съдебни служители да ползват опита и уменията на предшествениците си и да го надградят в съответствие със собствените си професионални качества и съвременни разбирания.

Утвърждаването на новите технологии при осъществяването на почти всяка функция на съда допринесе за по-голяма прозрачност на дейността му и улесни достъпа на гражданите и юридическите лица до правосъдие. Публикуването на съдебните актове както на интернет страницата на съда, така и тази на ВСС ориентира заинтересуваните субекти в съдебната практика и поражда ангажимент за съдиите за нейната по-голяма предвидимост. Страните по образувани дела не са ограничени във възможността да депозират писмени изявления по електронен път, да се осведомяват за постановените съдебни актове и за насрочените открити съдебни заседания чрез интернет страницата на съда, да получават справки по телефона за движението на съдебните дела. Считам, че повишаването на степента на дигитализация на правосъдието няма да завари съда неподготвен за новите предизвикателства, които неминуемо ще съпътстват този процес.

Делата в РС – Самоков се разпределят без изключение чрез ЦСРД и при спазване на утвърдени „Вътрешни правила за разпределяне на делата на принципа на случайния подбор в РС – Самоков“. Считам, че така утвърдените Правила и неотклонното им спазване практически осмислят и гарантират разпределянето на делата в РС – Самоков на установения в чл. 9 от ЗСВ принцип на случайния подбор по реда на тяхното постъпване и осигуряват справедливост и относителна равномерност в индивидуалната съдийска натовареност при спазване на горния принцип.

В последните години се задълбочи процесът по актуализация на съществуващи вътрешни правила и процедури, регламентиращи други конкретни аспекти на дейността на съда, както и бяха разработени нови такива. Считам това за сигурен белег, че в съзнанието на съдиите и

съдебните служители спазването на тези правила ръководи и ще следва да продължи да ръководи съответните конкретни дейности.

В последните години трайно се утвърди практиката администрирането на текущия доклад по дела, чийто съдия-докладчик ползва отпуск, да се извършва от останалите съдии по график, утвърден от председателя на съда. Положителните резултати от тази практика се реализират в няколко насоки – непрекъснат ритъм в движението на делата; облекчаване на възможността за ползване на отпуск от съдиите при равномерно натоварване на останалите; избягване на претрупване с текущ доклад на завръщания се от отпуск съдия; повишена отговорност у заместващия съдия; яснота у съдебните служители относно персоналното докладване на делата; избягване на съмнения за субективизъм при преценката кой съдия да се произнесе по текущия доклад на отсъстващия.

Безспорно тези достижения не следва да се възприемат като даденост, а административното ръководство на съда следва постоянно да влага енергията си в тяхното отстояване, както и да полага всички усилия за разрешаването на проблемите на съда.

Всички районни съдии без изключение имат още по-голям потенциал за оптимизация в организацията на работата си и в полагането на максимални усилия за спазване на процесуалните срокове за постановяване на съдебни актове и мотиви. Вярно е, че твърде високите показатели за индивидуална натовареност на съдиите в СИНС са обективен фактор с хроническо проявление, но е вярно и това, че интересът на страните по делата качествено правосъдие в разумен срок е защитена от закона ценност и не следва да бъде пренебрегван. В отделни случаи за решаване на този въпрос са предприемани различни по интензитет и вид административни и дисциплиниращи мерки, които са имали резултат, поради което при необходимост отново бих прибегнал до тях.

Основен проблем в дейността на съда обаче е този с обезпечеността му с достатъчно на брой работни помещения за съдиите и съдебните служители, за деловодство и за архив, както и малката площ на съществуващите работни помещения. В сградата съществува само една съдебна зала, без да има реалистична възможност за обособяване на втора такава при съблюдаване на елементарни изисквания за нейната функционалност, а това се отразява твърде неблагоприятно на организацията на същинската работа на съдиите по разглеждане на делата. В сградата се помещават част от прокурорите и административните звена на Районна прокуратура – Самоков (останалата част е настанена в сградата на РУ – Самоков към ОДМВР – София), както и Службата по вписванията – Самоков. Съдиите работят по двама в кабинет; съдията по вписванията е настанен в приемната на Службата по вписванията заедно със служителите на Агенцията по

вписванията, основната част от съдебните служители работят по трима и повече в едно помещение. Липсват самостоятелни помещения за запознаване с делата от страните и техните представители (адвокатска стая), за гардероб и за архив. Обективно е невъзможно обособяване на помещение за регистратура за класифицирана информация съгласно изискванията на ЗЗКИ и на нормативните актове по неговото прилагане. Тези битови условия не създават предпоставки за добрата работа на съда, а тя се дължи най-вече на високото ниво на съзнателно отношение на съдиите и съдебните служители към работата им и на разбирането им на проблема.

Считам, че Самоковският районен съд следва да има нова, модерна и функционална съдебна сграда не само поради натовареността си и притеснителните за XXI век условия на работа, но и предвид факта, че град Самоков е с традиционно културно, икономическо и социално средищно значение.

Изграждането на нова сграда за нуждите на РС – Самоков или пристрояването или надстрояването на съществуващата съдебна сграда обаче не се предвижда в обозримо бъдеще. Затова следва да се обърне сериозно внимание на възможностите за оптимизация на ползването на помещенията в сградата, което далеч не е невъзможно, но изисква комплексен и диалогичен подход на институциите в рамките на тяхната компетентност за намиране на подходящи помещения за Агенция по вписванията и за цялостно решаване на сградния проблем на Районна прокуратура – Самоков, което от своя страна ще позволи преразпределяне на ползването на сградата на съда по реда на чл. 388, ал. 1 от ЗСВ.

Цели за развитието на Районен съд – Самоков и мерки за тяхното достигане

РС – Самоков следва да бъде институционално авторитетен и същевременно достъпен и открит за гражданите и юридическите лица кадрово, финансово и материално обезпечен орган на съдебната власт, в който правосъдието се осъществява в съвременна информационна среда от компетентни, почтени и мотивирани магистрати, прилагащи точно закона, подпомагани от мотивирани съдебни служители, стриктно изпълняващи ясно дефинираните им служебни задължения.

В този смисъл откроявам следните основни цели, които стоят пред РС – Самоков:

- повишаване на качеството на правосъдната дейност;
- улесняване на достъпа на гражданите до правосъдие и подобряване на обслужването им;

- утвърждаване на административния и информационен капацитет на съда.

Взаимната връзка между тези цели е безспорна, поради което мерките, които считам за необходими за тяхното достигане, са по необходимост комплексни и ефикасното им предприемане ще допринесе за постигане на всяка от целите. Все пак яснотата на изложението изисква да бъде определен фокусът на отделните мерки към всяка посочените цели.

1. Мерки за повишаване на качеството на правосъдната дейност.

Високото качество на правосъдието се определя от разглеждането и решаването на делата в разумен срок при съблюдаване на процесуалните права на страните и при спазване на конкретните процесуални срокове, както и приключването им със съдебен акт, постановен при точно прилагане на закона.

В този смисъл бих иницирал конкретен диалог със съдиите за приспособяване на графици им за провеждане на съдебни заседания по начин, който реално им позволява да участват периодично в различните форми на обучения, организирани от Националния институт на правосъдието по теми, които ги интересуват. Насърчаването на съдиите да предвиждат свободни от съдебни заседания дни за участие в обучения би ги освободило от добре познатата инерция на натовареността, в която съдията е увлечен от рутинните си задължения по делата и така необходимите му обучение и обмяна на опит с други колеги остава на заден план.

Намирам за уместно да бъде продължена установената практика за изготвяне на ежемесечни справки за ненасрочените дела, както и за неизписаните в срок съдебни актове по обявени за решаване дела и мотиви по произнесени присъди и решения. Справките представляват една полезна визуализация и са доказали, че допринасят за повишаване на чувството за самоконтрол у всеки съдия, без да се игнорира неговата натовареност и конкретната фактическа и правна сложност на отделните дела.

Качественото и срочно разглеждане и решаване на делата предполага съдията да бъде концентриран основно върху тези дейности. Това налага във второстепенните му дейности същият да бъде подпомаган от компетентен съдебен служител. В този смисъл считам за адекватно в РС – Самоков да бъде открита щатна длъжност за „съдебен помощник”.

2. Мерки за улесняване достъпа на гражданите до правосъдие и подобряване на обслужването им.

Считам за наложително разработването на вътрешни правила и/или процедури за предстоящото предоставяне на достъп до делата в

РС – Самоков чрез Единния портал за електронно правосъдие. По този начин ще се гарантира в по-пълна степен спазването на принципите, на които се основава достъпът до делата съобразно процесуалните закони и ПАС.

При актуализация на деловодната система на съда следва да се осъществи връзката ѝ със съществуващия ПОС-терминал за заплащане на съдебни такси и разноски, което ще обезпечи по-висока степен на автоматизация на установяване на плащането на съответните суми по конкретните дела.

Унифицирането на интернет страниците на съдилищата не пречи, а напротив – насърчава публикуването на все повече полезна информация за гражданите, тъй като ги улеснява при ориентацията в нейното търсене и откриване. Считам, че новата интернет страница на съда може да бъде с по-богато съдържание, което да е полезно на гражданите.

Съдът следва да се снабди с технически средства за осигуряване на достъпна среда за хора с увреждания.

3. Мерки за утвърждаване на административния и информационен капацитет на съда.

Прегледът на съществуващите вътрешни правила и процедури в РС – Самоков и анализът на необходимостта от тяхната актуализация или от разработване на изцяло нови такива следва в още по-голяма степен да се утвърди като приоритет в административната дейност на съда. По този начин в общността на съдиите и съдебните служители ще се задълбочи разбирането, че основните аспекти от дейността на съда се регулират от правила – не само в смисъл на разпоредби на нормативни актове, а и на вътрешни правила за поведение, съобразени с правните норми и адекватни на спецификите на работата в съда.

Необходимо е да се насърчи с всички административни и организационни мерки участието на съдебните служители в РС – Самоков в тематичните обучения за съдебни служители, организирани от Националния институт на правосъдието, включително и по всички теми, свързани с настъпващата дигитализация на правосъдието. Запознаването със съвременните информационни достижения и обмяната на опит са твърде ценни за повишаване на квалификацията и за самочувствието на съдебните служители, особено на тези, които са новоназначени.

При решаване на проблема с обезпечеността на РС – Самоков с достатъчни по брой и площ служебни помещения е целесъобразно съществуващата $\frac{1}{2}$ щатна бройка за длъжността „системен администратор” да се трансформира в пълна такава и тя да бъде реално заета след провеждане на конкурс. Отчетлива е тенденцията към дигитализация на правосъдието, поради което за съда става все по-

осезаема необходимостта от съдебен служител, който да има работно място в съда и в рамките на всеки работен ден да оказва необходимото съдействие на съдебните служители, съдиите, а и на административното ръководство при боравенето с компютърна техника и електронни и комуникационни системи.

Считам, че въвеждането на софтуер за трансформация на човешки глас в писмен текст ("voice to text") съществено ще облекчи труда на съдебните секретари без изобщо да го обезмисля, тъй като ще им позволи да изпълняват по-пълноценно всички свои функционални задължения.

Разбира се, ежедневната работа на административния ръководител изисква предприемане и на редица други мерки за подобряване на работата на съда, които обаче поради концептуалното естество на настоящото изложение няма как да намерят място в него.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА ЧЛЕНОВЕ НА
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,**

Представената концепция се основава на моите възгледи и представи за доброто административно ръководство на Районен съд – Самоков, формирани в продължение на мандата ми като административен ръководител – председател на Районен съд – Самоков. Уверявам Ви, че ако ми бъде гласувано доверие да бъда назначен на тази длъжност за втори мандат, ще продължа да работя отговорно за тяхната реализация.

гр. Самоков, 11.12.2019 г.

С УВАЖЕНИЕ:

Янко В. Чавеев